

KÜTÜPHANECİLİĞİMİZ

Ve

X. ve XI. MİLLİ EĞİTİM ŞÛRALARI

Bilindiği üzere Milli Eğitim Şûrası, üç yılda bir toplanan yüksek bir danışma kurulu olup, eğitim ve öğretimle ilgili Talim ve Terbiye Dairesince hazırlanan tüzük, yönetmelik, program ve esaslar ile şûra üyeleri tarafından yapılacak teklifleri inceleyerek Milli Eğitim Bakanı'nın onayına sunmak üzere bir karara bağlar. Bakan tarafından onaylanacak kararların katileşeceği, yasa gereğidir.

Şûranın gündemi Talim ve Terbiye Kurulunca tesbit edilir. Gündem ile o devre Milli Eğitim çalışmaları hakkında hazırlanacak rapor ve gerekli dokümanlar toplantıdan en geç bir ay önce üyelere gönderilir. (Şûra üyeleri, A — Tabii üyeler, B — Seçimle gelen üyeler, C — Milli Eğitim Bakanı tarafından davet edilen üyeler olmak üzere teşekkül etmekte, 2 kütüphaneci üye ise seçimle gelen üyeler grubuna girmektedir.)

Şûra üyelerinin gündem dışı teklifleri Şûra tarafından kabul edildiği takdirde, gelecek Şûra gündemleri için incelenmek üzere Bakanlığa sunulur.

Yukarıda da belirtildiği gibi Milli Eğitim Şûrası, Milli Eğitim Bakanının daveti üzerine üç yılda bir 1 Haziran — 1 Ekim tarihleri arasında tesbit edilecek bir tarihte toplanırsa da, olağanüstü hallerde Bakan, Şûrayı toplantıya çağırabilir.

Türk milli eğitimine yön veren Talim ve Terbiye Başkanlığına bağlı 8-10 kadar ihtisas büroları (müdürlükler) içinde bir de «Kütüphane ve Dokümantasyon Bölümü» bulunmaktadır.

23 - 26 Haziran 1981 tarihleri arasında Ankara'da toplanan X. Milli Eğitim Şûrasına İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesi Müdürü Hasan Duman ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdür Başyardımcısı Nail Bayraktar katılmışlardır. «Yeni Türk Milli Eğitim Sistemi» raporunun Şûra genel kurulunda okunmasından sonra söz alan Hasan Duman, rapor üzerindeki görüşlerini açıklamıştır. (İrticalen yapılan bu konuşmanın metni daha sonra Milli Eğitim Bakanlığınca yayınlanan kitapta yer almıştır: Milli Eğitim Şûrası 23 - 26 Haziran 1981. Öneriler, Konuşmalar,

Kararlar. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1981. 190 - 192 s.) Sabahki oturumda yapılan bu konuşmadan sonra, raporu hazırlayan komisyonun başkanı Prof. Dr. Fatma Varış'ın öğleden sonraki oturumda rapor üzerinde ileri sürülen görüşlere verdiği cevapta, eğitim ve öğretimde kitap ve kütüphanenin önemini dile getiren Hasan Duman'a teşekkür etmiştir. Özellikle eleman yetiştirilmesi konusunda ayrıca söz alan Nail Bayraktar'ın genel kurulda yaptığı konuşma da yukarıda anılan kitabın 267 - 268. sayfalarında yer almış bulunmaktadır.

Genel Kurul görüşmelerinde her üyeye 5 dakikalık bir zaman verilebildiğinden, Kütüphanecilikle ilgili sorunların sayın üyelere ve yetkililere yeterince ulaştırılabilmesi için Nail Bayraktar ve Hasan Duman tarafından hazırlanan «Yeni Türk Milli Eğitim Sistemi İçinde Kütüphane ve Özellikle Okul Kütüphanesinin Yeri» adıyla hazırladıkları 6 sayfalık rapor, bizzat Sayın Milli Eğitim Bakanımız Hasan Sağlam'ın özel izinleri ile şûra üyelerine dağıtılmıştır.

X. Milli Eğitim Şûrasının kapanış konuşmasını yapan ve Şûrada ele alınan konuların bir değerlendirmesini yapan Sayın Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam'ın konuşmalarının ortalarına doğru; «...eğitim ve öğretimde kitap ve kütüphanenin önemi vurgulandı» cümlesi, anlamlı bulunmuştur.

8 - 11 Haziran 1982 tarihleri arasında yine Ankara'da toplanan XI. Milli Eğitim Şûrasına da aynı arkadaşlarımız katılmışlardır. (Şûra ile ilgili 2287 ve bunun bazı maddelerini değiştiren 1261 sayılı yasaya göre seçilen üyeler, 3 yıl için seçilmektedirler.)

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Başkanlığı tarafından hazırlanan dokümanın (Milli Eğitim Hizmetinde Öğretmen ve Eğitim Uzmanları — Durum ve Sorunlar — Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1982. IV + 174 s.) içinde yer alan raporların okunmasından önce, komisyonlarda görev alacakların seçimi yapılmıştır. Genel Kurul Başkanlığına Sayın Talim ve Terbiye Başkanı Burhan Göksel ve Şûra Genel Sekreteri Cemil Cahit Güneş tarafından verilen bir önerge ile Hasan Duman ve Nail Bayraktar'ın «Eğitim Uzmanlarının Eğitimi» komisyonunda görevlendirildikleri görülmüştür.

İlk birbuçuk gün raporların okunması ve bu raporlar üzerindeki görüşlerin alınmasıyla geçmiştir. (Raporlar; Öğretmen Eğitiminin Gelişimi, Öğretmen Eğitiminde Hizmetöncesi Sorunlar ve Öneriler, Eğitim Uzmanlarının Eğitimi, Öğretmen ve Uzmanların Hizmetiçi Eğitimi, Öğretmen ve Uzmanların Sorunları ve Çözüm Önerileri, olmak üzere 5 adettir.) Daha sonra komisyonlar kendilerine ayrılan salonlarda birbuçuk gün çalışmışlardır. Yapılan iş, daha önceden hazırlanarak Bakanlıkça Şûra genel kuruluna sunulan raporun, yapılan eleştiri ve dilekleri de dikkate alarak bu raporun komisyonun görüşü olarak —kendi katkılarıyla de— yeniden hazırlanması ve genel kurula sunulmasından ibarettir.

İlgili raporda Milli Eğitim Bakanlığının il, ilçe eğitim yönetimleri ile okul sayılarına göre sırf kendi ihtiyacı olarak, uzmanlık alanları ile uzmanın ünvanı ve ihtiyaç duyulan yaklaşık sayının şu şekilde tesbit edildiği görülmüştür :

Uzmanlık Alanı	Uzmanın Ünvanı	İhtiyaç duyulan yaklaşık sayı
Eğitim Yönetimi	Eğitim Yönetimi	6 510
Eğitim Denetimi	Eğitim Denetmeni (Müfettiş)	6 000
Eğitim Planlaması	Eğitim Planlama Uzmanı	770
Eğitimde Rehberlik	Okul Danışmanı	6 720
Eğitimde Program Geliştirme	Program Geliştirme Uzmanı	850
Özel Eğitim Alanı	Özel Eğitim Uzmanı	13 000
Eğitim Teknolojisi	Eğitim Teknolojisi Uzmanı	650
Beslenme Eğitimi	Beslenme Eğitim Uzmanı	750
Halk Eğitimi	Halk Eğitimi Uzmanı	750
Eğitimde Ölçme, Değerlendirme ve Yönetim	Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı	750
		35 060 Toplam

Komisyonun çalışmalarının sonunda oylamadan önce, Beyazıt Devlet Kütüphanesi Müdürü Hasan Duman, Prof. Dr. Türkân Akyol'un başkanlığında toplam 16 öğretim üyesi ve uzmandan oluşan «Eğitim Uzmanlarının Eğitimi» komisyonunda özetle;

XI. Şûrânın, X. Şûrada dile getirilen konuların gündeme alınması (genellikle) toplandığının bizzat Sayın Bakanımız tarafından belirtildiğine göre, kitap ve kütüphanenin özellikle okul kütüphaneciliğinin geçen yıl ortaya atıldığını ve Millî Eğitim Bakanlığının 10 alanda 38 binden fazla uzmanının arasında «Okul Kütüphaneciliği» nin de yer alması gerektiğini, çünkü okul kütüphanelerinin ülkemizde yeterince hizmet verememesi nedeniyle ülkemizdeki halk ve çocuk kütüphanelerinin asıl görevlerinin aksadığını, hatta giderek bir kavram kargaşasına doğru gidildiğini, bu cümleden olarak yönetiminde bulunduğu bir Derleme kütüphanesi olan Beyazıt Devlet Kütüphanesine niçin ilkokul ve orta dereceli okul öğrencilerinin alınmadığını sık sık kendisinden sorulduğunu, oysa okul, halk ve buna bağlı çocuk kütüphanelerinin, üniversite ve araştırma kütüphanelerinin ayrı ayrı olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca bugün halk kütüphanelerimizdeki okuyucuların % 90'ının okul kütüphanelerinden yararlanması gereken çocuklarımız olduğunu, oysa okul kütüphanelerinin ülkemizdeki halk ve çocuk kütüphanelerinden sayıca daha çok olduğu, okul kütüphanelerindeki kitap sayısının da bu kütüphanelerdeki kitap sayısından fazla olduğunu, bunların âtil bir halde kaldıkları, tabir caizse «teftiş fırçası» olarak muhafaza edildiklerini, bir ansiklopediye bakmak için öğrencilerin kilometreler katetmelerinin gerektiğini oysa bu tür yayınların okul kütüphanelerinde de bulunduğunu, sonuç itibarıyla «Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği»nin de uygulanamadığını söylemiştir. Okulu bitirenlere yeterli okuma zevki ve alışkanlığının kazandırılmamasının, sıkıntılarını birlikte yaşadığımızı da vurgulayan Duman, il ve ilçe merkezlerinde birer adet bulunacak şekilde «Okul Kütüphaneciliği Uzmanlığı»nın da planlanmasını, kitap sayısı 5 binden fazla olan büyük okullarımızın ise ayrıca düşünülmesi gerektiğini belirtmiştir.

750 - 800 Okul Kütüphaneciliği uzmanının yetiştirilmesinin ise 38 bin uzmanın yetiştirilmesi çerçevesinde, kütüphanecilik bölümlerini bitiren kütüphanecilerin uzman yardımcısı olarak atandıktan sonra belli bir süre okul kütüphanelerinde —özellikle tam teşkilatlı okullarda— görev yaptıktan sonra, maaşlı izinli sayılarak Eğitim Fakültesinin tesbit edilecek dallarında master programına katılarak, bilim uzmanlığı derecesini aldıktan sonra «Okul Kütüphaneciliği Uzmanı» ünvanı ile atanmaları öngörülmektedir. Diğer bir yol, kütüphaneciliğe ilgi duyan ve belli bir süre öğretmenlik yapan lise öğretmenlerinin maaşlı izinli sayılarak üniversitelerimizin kütüphanecilik bölümlerinde master programına katılmaları ve bir tez hazırlayarak bilim uzmanlığı derecesine ulaşanların da «Okul Kütüphaneciliği Uzmanı» olarak atanabilmeleridir.

Hasan Duman'ın bu önerisi, komisyon başkanı Prof. Dr. Türkân Akyol tarafından oya konulmuş ve kabul edilerek, «Eğitim Uzmanlarının Eğitimi» Komisyonu Raporu'nun **B. Öneriler** kısmının 6. maddesi olarak Genel Kurula sunulmuştur. (XI. Milli Eğitim Şurası Komisyon Raporları, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1982. İlgili raporun 4. sayfası.)

Genel Kurulda rapor üzerinde görüşlerini dile getiren bazı üyeler, komisyona daha önceki 10 uzmanlık alanına «Okul Kütüphaneciliği Uzmanlığı»nın eklendiğini, bu yeniliğe diğer bazı uzmanlık alanlarının da eklenebilmesi için esnek davranılması temennisinde bulunmuşlardır.

Daha sonra eleştirilere cevap veren Komisyon Başkanı Sayın Prof. Dr. Türkân Akyol, gerekli değerlendirmeleri yapıp, cevaplarını verirlerken, daha önceki uzmanlık alanlarına «Okul Kütüphaneciliği» ni eklemeyi, eğitim ve öğretimde kitap ve kütüphanenin önemini vurgulayarak, uygun gördüklerini ve komisyon çalışmaları sırasında özellikle bu öneriyi getiren üyeye ve genel kurula teşekkürlerini bildirmiştir.

Ayrıca Prof. Dr. Akyol, Milli Eğitim Bakanlığınca birer yazı ile durumdan üniversite ve fakülteleri de haberdar ederek, şimdiden gerekli tedbirin alınmasını istemiştir.